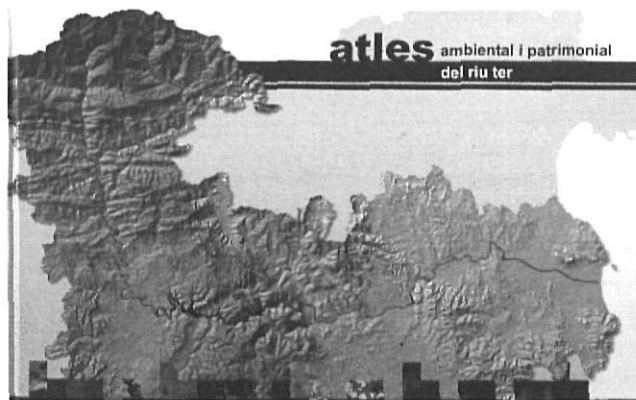

Per fi un atlas del Ter

Atlas ambiental i patrimonial del riu Ter

Edició realitzada en el marc d'un conveni de col·laboració entre el Consorci Alba-Ter i el Centre d'Estudis per a la Recerca i la Innovació de la Fundació AGBAR. Coordinació i planificació general, Maite MUNS i Dolors ROSET. Direcció científica i coordinació tècnica, Montserrat VENTURA. Edició amb 57 mapes de la conca del Ter. Octubre 2004. 105 pàgines.

Fruit dels primers treballs iniciats pel Consorci Alba-Ter arrel del projecte acceptat pel Programa Terra de la Direcció General de Política Regional i Cohesió (DG XVI) de la Unió Europea, durant el 1997 vaig tenir a les mans per primera vegada un mapa de tota la conca del Ter, amb els afluents detallats, les poblacions, el relleu que conformava aquesta zona geogràfica del nostre país, i vaig tenir una sensació molt agradable, difícil de descriure. Poder veure d'una manera global tot el territori que fins llavors només es podia veure parcialment o diluït en un conjunt més ampli va ser una petita vitamina per continuar en la tasca de fer conèixer i estimar el riu pel qual estàvem lluitant. Era una manera diferent de veure un territori singular del nostre país. Una visió geogràfica clara i definida que superava àmbits locals, comarcals i provincials, una visió sense fronteres administratives.

L'*Atlas Ambiental i Patrimonial del riu Ter* recull d'una manera acurada i didàctica i posa a l'abast de tothom bona part dels treballs realitzats en el projecte Alba-Ter, que en format de cartografia GIS ja es disposava per a l'ús dels Ajuntaments consorciats.

És una cartografia inèdita de la conca del Ter que permet conèixer els espais globals de la conca i especialment els de l'anomenat àmbit fluvial, que pot anar des dels 5 metres en l'inici del curs alt del riu fins als 3,5 km en la seva part final. L'atles dóna una visió global de la conca que trenca amb el model fragmentat i localista del riu a que estàvem acostumats.

Hi trobem la informació distribuïda en quatre grans apartats: cartografia general, cartografia de l'àmbit fluvial, cartografia de l'aigua i finalment la cartografia del patrimoni cultural vinculat a l'aigua.

En la cartografia general hi ha mapes generals del riu i la seva conca, d'Ull de Ter a la platja de Pals: 208

km de llargada, amb totes les poblacions i comarques que travessa. S'explica un relleu ple de carisma i d'identitat amb les grans diferències altitudinals i la gran diversitat climàtica i paisatgística de la seva conca fluvial.

En el capítol dedicat a l'àmbit fluvial hi trobem l'àmbit fluvial en si, delimitat, i mapes de les quatre unitats territorials del Ter: curs alt, corresponent a la comarca del Ripollès, amb tot el tram del Freser inclòs, el curs mitjà alt des de l'inici d'Osona fins als pantans, el curs mitjà baix des de la Celler de Ter fins a Sant Jordi Desvalls, i el curs baix des d'aquí fins a la desembocadura.

En aquesta part es detallen, amb diferents elements identificadors, l'hàbitat natural de l'àmbit fluvial, el planejament urbanístic del mateix àmbit i, fruit d'aplicar metodologies noves i rigoroses, el resultat de la comparació dels dos treballs anteriors, una cartografia interessantíssima sobre el risc de degradació d'aquest àmbit fluvial.

En la tercera part dedicada a l'aigua hi ha mapes de cabals i aprofitaments, de l'estat fisicoquímic de l'aigua, de la seva mineralització i eutròfia segons l'índex de fosfats, de la toxicitat de l'aigua segons els índexs d'amoni i finalment de l'estat biològic de l'aigua i el bosc de ribera. L'última part consta d'una extensa cartografia sobre tots els elements del patrimoni cultural vinculats a l'aigua: elements de comunicacions, de distribució de l'aigua, d'energia hidràulica, d'instal·lacions manufactures i de fàbriques de riu.

L'*Atlas ambiental i patrimonial del riu Ter* no és només un atlas d'informacions diverses sobre la conca del Ter, sinó que és també un atlas valoratiu sobre l'estat del riu i el seu territori circumdant. Crec que serà un atlas de referència, com ho estan sent els treballs sobre el riu realitzats pel Consorci Alba-Ter per a qualsevol altre àmbit fluvial del món. L'*Atlas*, a més d'informar i donar a conèixer l'estat de la situació a la conca del Ter, vol provocar processos de canvis d'actitud dels ciutadans i també de les Administracions que hi tenen competències.

Vull recordar que l'objectiu que el Consorci es va marcar en el Pla d'ordenació integral del riu Ter era «fer de l'aigua i de l'àmbit fluvial els elements d'identitat i singularitat de tota la conca del Ter, prio-

Girona, 25 anys d'Ajuntament democràtic (1979-2004). Girona: Ajuntament de Girona, 2004. 64 p.

Imatge i vida. De les vistes òptiques al cinema: La configuració de l'imaginari turístic. Girona: Museu del Cinema/Ajuntament de Girona, 2004. 263 p.

JUHER, David. L'art de la comunicació secreta. El llenguatge de la criptografia. Barcelona: Llibres de l'Índex, 2004. 122 p.

ORS, Eugeni d'. [edició, presentació i notes de Xavier Pla]. La ben plantada. Barcelona: Quaderns Crema, 2004. 144 p.

PAGÈS CASSÚ, David. Batecs d'un poble. Olot: Edicions El Bassegoda, 2004. 175 p.

PLA, Josep. Primera volada: tres ciutats. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, Revistes i Col·leccionables, 2004. 690 p.

POL, Marta [et al.]. Creativitat. L'explosió dels límits. Girona: Universitat de Girona/Ajuntament, 2004. 95 p.

Porta oberta al Dreamtime. Art aborigen contemporani d' Austràlia, 1971-2003. Girona: Caixa de Girona, 2004. 182 p.

RAMON I VIDAL, Jaume de. El regiment pirinenc núm. 1 de Catalunya. Rafael Dalmau Editor, 2004. 293 p.

SALA PUIG, Xevi. A l'altre barri. Vint-i-cinc anys de la Font de la Pòlvora, suburbi de Girona. Girona: CCG, 2004. 207 p.

SAPENA I AZNAR, Carles. Els ermitans. Girona: Diputació de Girona, 2004. 96 p.

SERRADELL, Àngel. Memòries de lluita, i alguna cosa més. Girona: CCG Edicions, 2004. 210 p.

SEVILLA, Rafael. Collsacabra. Editorial Pòrtic, 2004. 127 p.

TOLEDANO GONZALEZ, Lluís Ferran. La muntanya insurgent. La tercera guerra carlina a Catalunya (1872-1875). Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials, 2004. 545 p.

VICTOR, Sandrine. La construcció i els seus oficis a la Girona del segle XV. Girona: Ajuntament, 2004. 409 p.

ritzant un bon estat ecològic i fent-lo compatible amb el desenvolupament d'activitats econòmiques socials i culturals de manera sostenible i coordinada.

Si l'*Atles* ajuda en un futur no gaire llarg a assolir un bon estat ecològic de la conca del Ter, a aconseguir una ordenació global i coordinada del territori, especialment de l'àmbit fluvial, a conservar i protegir el ric patrimoni cultural i també a desenvolupar de forma sostenible les potencialitats que ofereix aquest territori, podríem dir que haurà aconseguit amb escreix el seu objectiu. Que així sia.

Ramon Sitjà i Domènech

Referents per a un nou turisme industrial

FRAGUELL SANSBELLO, ROSA M.; LLUSSÀ TORRA, Rafel; RIBAS PALOM, Anna (ed.).

Nous usos per a antics espais industrials.

Diversitas, 43. Servei de Publicacions de la Universitat de Girona. Girona, 2003. 297 pàgines.

Aquesta publicació neix de la voluntat de recollir les aportacions de nombrosos experts en l'anàlisi i la diagnòstic del futur dels espais industrials en desús, tant des del punt de vista històric, geogràfic o arquitectònic. Les aportacions es van reunir arran de dues jornades de treball realitzades a Manlleu,

la primera el 2000 sobre «La rehabilitació de colònies industrial a Europa», i la segona el 2003, que va tractar «Les potencialitats turístiques dels antics espais industrials». El resultat és un recull d'experiències i propostes que esdevé, de ben segur, un referent nacional i internacional en aquesta temàtica.

El llibre s'estructura en una presentació dels tres editors i en tres grans blocs temàtics que intenten ordenar els nombrosos (quinze) capítols. Un repte dels editors ha estat segurament escollir un fil conductor per donar lògica a l'heterogeneïtat dels articles. Una opció hagués pogut ser el d'unir geogràficament les aportacions (colònies del Ter, Llobregat, casos internacionals), però s'han estimat més, amb bon criteri, ordenar-les a partir de tres temes: antecedents de la formació del patrimoni industrial a Catalunya —especialment al riu Ter mitjà—, utilització turística de les colònies industrials

estrangeres —els casos d'Escòcia i Suècia— i del Llobregat, i experiències de reutilització i rehabilitació d'espais industrials per a activitats socials i culturals.

En el primer bloc es troben els articles de Gràcia Dorel-Ferré, Pere Colomer, Emili Bayón i Andreu Bover. Un fet interessant, a part dels continguts, és la curiosa amalgama de models d'historiografia diferents que suposen: de tipus marcadament econòmic i social el primer, de relació de fets i anècdotes el segon, i de caràcter més geogràfic i territorial el tercer. El darrer capítol del bloc és divers i se centra en l'intent d'analitzar quantitativament i diagnosticar el patrimoni industrial del Ter. En aquest primer bloc es troben a faltar algunes imatges i mapes de referència, que haguessin pogut ser comuns per als diferents articles.

En el segon bloc es mostren múltiples exemples internacionals d'aprofitament d'espais industrials per a ús turístic, com New Lanark a Escòcia (Mark Watson), Bergsalen a Suècia (Ewa Berghal), o les colònies del Llobregat a Catalunya (Pere Vall, Joan Carles Llordés). També s'hi troba un article molt interessant de José A. Donaire sobre la utilització dels espais turístics en l'era postindustrial.

Finalment, el bloc tercer tracta d'exemples de rehabilitació d'espais industrials més enllà de les colònies industrials, com la colònia